

Zapisnici bratovštine svete Marije na Glavotoku od god. 1530., zatim inventar samostana na Porozini od god. 1731., inventar robe mobilije od crikve, sakreštije, mostira svetoga Gargura u Kopru, koju je izručio fra Paval Čaćić novomu gvardijanu fra Anjelu Radiću (1750:), računi samostana sv. Ivana u Zadru i još više manjih spisa, koje bi valjalo istom proučiti.

p) Razni računi o prihodima bašćanskoga svećenstva na otoku Krku i druge bilješke iz god. 1728.—1730. Rukopis se nalazi u kr. sveučilišnoj knjižnici pod signaturom SM. 32. F. 23. *)

12. Papinske bule, kojima se Franjevcima i drugim redovima i ljudima podjeljuju razne povlastice.

Među ovakove spomenike spadaju ovi :

a) U glagolskom rukopisu, koji se čuva u kr. sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu pod signaturom SM 32. F. 20. pod naslovom : „V ime g(ospodi)na n(a)š(e)ga Is(u)h(rist)a, amen. Počinjet M a r u m m a n j u m (= mare magnum) indulijencije iliti reći prošćenija s(ve)toga Dum(i)niga i malê bratije i s(ve)te Klarê i tretoga rêda s(ve)toga Frančiska, ko je na kratki zneto, iz lê-jjištra ap(usto)lskoga po počtovanom meštru Marku, ki b(i)še t(a)da okolit i slišatelj ap(usto)lskoga dvora, dopušćene i dane indulijencije iliti rêći prošćenja rêdu s(ve)toga Duminiga i s(ve)toga Fr(a)nčiska po različnih i mnozih velikih arhierêih papi. I ako si jesu ova vsa v sekrstiji naš(e)ga kunventa napisana i sinjana i bila su zadovoljno zapisana ovde, zato punije dajemo na znanije prošćenija niže pisana, ka su dana rêdu svetoga Duminiga i s(ve)toga Fr(a)nč(i)ska i tretoga reda i inim rêdom i inim ljudêh kumfratom i prokuraturom i odvitnikom rêdovskim“. Ovo je djelo preveo iz latinskoga na hrvatski god. 1511. fra Šimun, sin Jurja Klemenovića (= Klimantovića) z Lukurana sprid Zadra, te se i u našem rukopisu u prednjem dijelu nalazi štampani latinski original od god. 1502.

b) U glagolskom rukopisu (ritualu), koji se čuva u arhivu Jugoslavenske akademije pod signaturom I. a. 25., što ga je napisao fra Šimun Glavić Šibeničanin, nalazimo na listu 35. b. neke takove papinske povlastice Franjevcima pod naslovom :

*) Neke sitnije stvari oglasio sam u Vjesniku zem. arhiva XII. str. 203. i 204. pod. br. II. 3.—10.

.Ovo jesu prošćenija puna dopušćena od pape Šiksta VIIIga i od (Ale)ksandra pape i od mnozih papi crikvam od s(ve)toga Frančiska fratrom, kako jesu prošćenja aliti stacioni u crikvah rimskih. I ova prošćenja imaju fratri i koludrice i oni, ki jesu tretoga reda, i prokuratur(o)m i onim, ki jesu od obitelji odlučeni, i odpušćeno vsim onim od njihove obitelji, ki š njimi prebivaju, budući skrušeni i spovidani, govoreći na vsaki dan 5 očenaši i 5 zdravih Marij za zdravje s(ve)toga oca p(a)pe i za dobro stanije svete matere crikve. I znaj, kada godi vidiš jedan križ, ondi je odpušćenije na puni, ča je prošćenije vsih grihov“.

c) U glagolskom rukopisu, koji se čuva u arhivu Jugosl. akademije pod signaturom IV. a. 142., nalazi se prijepis ili bolje preradba Klimantovičeva prijevoda, spomenutoga pod slovom a. Ovaj je prijepis ili preradbu učinio fra Petar Milutinić u samostanu na Božjem polju kraj Vižinade u Istri god. 1559.

d) U glagolskom rukopisu, koji se čuva u samostanu Franjevaca III. reda u Zadru i koji počinje: „Počinju prošćenija dopušćena od mnogih s(ve)tih otac papov virnim karšćanom, ki nose kordun s(veto)ga oca Fran(čes)ka i pohajaju crkve njegova reda“. Prof. Milčetić veli za ovaj rukopis, da potječe iz 18. vijeka. Ja ga nijesam vidio, stoga mu ne mogu odrediti vrijeme postanka.

e) U glagolskom rukopisu, koji se čuva u franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu kraj Krka, nalazi se bula pape Aleksandra VII., kojom se ovlašćuje svećenstvo svjetovno i samostansko, da recitira oficij s molitvom o neoskvrnjenom začecu blažene djevice Marije. Latinski original ove bule bio je izdan 13. lipnja 1665., a ovaj hrvatski prijevod izrađen je malo iza originala.

f) Prof. Milčetić spominje u Savremeniku X str. 81. i 82. bulu pape Grgura izdanu u Avinjonu 16. prosinca 1371., kojom se određuju neka prava i dužnosti Pavlinaca, u hrv. prijevodu i napisanu glagolskim pismom. Ova se bula čuva u biskupskom arhivu u Trstu, a počinje: „Gregor, rab rabov božjih, vzljubljenim sinom, priuru jeneralu i bratji svetago Pavla, prvoga remeti, reda prisežnikom regule blaženago Avgustina, biskupa (i) spovednika, na Ugrih i po drugih stranah sego sveta postavljenim“.

Hrv. prijevod ove bule pripadat će možda 14. vijeku ili prvoj polovici 15. vijeka, pisan je slaveno-hrvatskim jezikom.

13. Neke pripomočne knjige raznih crkvi.

Među ovakove spomenike spadaju ovi:

a) U arhivu župnoga ureda u Lovranu nalazi se oveći glagolski rukopis pod naslovom: „To je kvaderna kapitula lovranskoga, i to zdola, ča sliši popom rečenoga kapitula, najprvo crekva stolna s(ve)ti Juri, otoga najpre od braščine . . . pašta so(Idini) 40“. Ovdje se govori u prvom redu o dužnostima i pravima lovranskoga svećenstva. Prihodi svećenstva bijahu od crkvi, žrtvenika, vinograda, uljika, vrtoya, ograda i zemalja kaptolskih košto i od raznih kuća. Nadalje se navode računi kaptola lovranskoga, razni ugovori, zapisnici (n. pr. o izboru kanonika u 16. i 17. vijeku). Imade ovdje i matica krštenih. Pored hrvatskoga jezika dolaze u ovom rukopisu od 17. vijeka i talijanske bilješke i latinske. Hrvatske glagolske bilješke sižu do god. 1550. Spomenik je zanimiv ne samo radi jezika već i za kanonsko pravo, pa bi zaslužio, da se izbliže prouči.

b) Župni ljetopisi iz Boljuna u Istriji od god. 1451—1662.

c) Popis mrtvačkih misa kaptola riječkoga sa drugim bilješkama riječkoga kaptola od oktobra 1545. do marta 1555. Rukopis se nalazi u kr. zem. arhivu u Zagrebu, mjestimice manjkav i oštećen. Za štampu sam ga priredio, te je izašao u Starinama u broju 34., što ih izdaje Jugosl. akademija

d) Krsne matice iz Maloga Lošinja od god. 1567—1617.

e) Matice krštenih, vjenčanih i krizmanih (bermanih) iz Boljuna od god. 1598.—1656. Rukopis se nalazi u arhivu Jugoslavenske akademije pod sign. III. c. 4. Krštenja se počinju unositi g. 1598., vjenčanja god. 1576., a krizmanja god. 1588. Počeo je ovu knjigu pisati poznati plovnik i notar boljunski Vincenc Frljanić, koji je poznat također kao pisac malene kronike. Umr'o je Frljanić nasilnom smrću god. 1612. košto nam kaže jedna bilješka u akademijском rukopisu I. d. 93. „P. Vincenzo Ferlanich qua fu amazatto in tempo di guerra coi Venetiani nell' 1612. dietro s. Cosmo“.

Krizmao ili bermao je onda redovno puljski biskup, tako god. 1638. Giulio Saracino, samo iznimno senjski biskup, kao god. 1656. biskup Petar Mariani Riječanin i to kao zamjenik puljskoga biskupa Alviža Marcela. Pored hrvatskih glagolskih zapisa imade katkada i talijanskih.